

Arnavutluk'ta Türk Dizilerinin Türkçe Öğretimine İlköğretim, Lise Ve Üniversite Düzeyinde Etkisi

Mehmet ARSLANTAŞ
Hëna e Plotë Bedër Üniversitesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi
mehmetarslantas1907@hotmail.com

ÖZET

Günümüzde kitle iletişim araçlarının ve özellikle televizyonların insanlar üzerinde çeşitli etkileri bulunmaktadır. Bunlardan biri de yabancı dil öğrenimine olan etkisidir. Özellikle yabancı dilde ve alt yazılı filmlerde bu etki daha da ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda Arnavutluk'ta yayınlanmakta olan birçok yabancı dizi vardır. Bu diziler arasında Türk dizileri de yerini almaktadır. Türk dizilerine ilginin artması daha önce yayınlanan İtalyan ve Latin dizilerini geri planda bırakmış ve Türk dizileri halkın çok konuştuğu konuların başında gelmeye başlamıştır. Türk dizilerinde rol alan oyuncuların Arnavutluk'ta ün sahibi olması ve gençlerin dizi müziklerini cep telefonlarında kullanılmaya başlaması ise dizilerin etkisini farklı bir açıdan göstermektedir.

Buna paralel olarak Türk dizilerinin Arnavutluk'ta yayınlanmaya başlaması Türkçeye olan ilgiyi de arttırmıştır. 20. yüzyılın ortalarına kadar aile büyüklerinin kullandıkları Türkçe kelimeleri dizilerde duyan genç izleyiciler Arnavutça-Türkçe ortak kelimeleri yeniden kullanmaya ve öğrenmeye başlamışlardır. Türk dizileri, Arnavutluk'ta faaliyet gösteren Türk okullarında, dil kurslarında ve Türk kültür merkezlerinde verilen Türkçe derslerine olan ilgiyi arttırmıştır. Bu diziler sayesinde öğrencilere Türkçeyi ve Türk kültürünü öğretmek daha da kolaylaşmıştır.

Bu çalışmanın amacı Arnavutluk'ta gösterimde olan Türk dizilerinin Arnavut öğrenciler için Türkçe öğrenimine olan etkisini belirlemektir. Bu çalışmayı yaparken anket tekniği kullanılmıştır. Türkçenin ders olarak verildiği eğitim kurumlarındaki öğrencilere anket çalışması uygulanarak elde edilen veriler analiz edilip değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Kitle iletişim araçları, Türk dizileri, Türkçe, Arnavutluk

ABSTRACT

The effects of Turkish Serials on Turkish Language Learning in Primary school, High School and University Level in Albania

Nowadays mass media tools ,especially television, has numerous impacts on human behaviours. One of those impacts is that of learning foreign languages. There are loads of soap operas and serials on that purpose. Off these, Turkish ones play an important role in Albania. The number of followers of Turkish soap operas is increasing day by day which left the Italian and Latin ones behind. They have been too popular by the public. The actors and actresses have gained respectful fame in Albania and teenagers have started to use the film musics as ringtones of their mobile phones. This has led a different influence of those serials on people.

In relation to that, people are becoming interested in learning Turkish as a result of these serials. They have started to reuse and learn those common Albanian-Turkish words they hear in serials which once were used by their grandparents. The popularity of these serials has also increased the interest on Turkish lessons in Turkish colleges and number of course-takers in course centres such as Yunus Emre Culture Centre. Thanks to these serials, it has definitely become much easier to teach Turkish language and to present Turkish culture.

The purpose of this study is to define the impacts of Turkish serials on Albanian students while they are learning Turkish language. The technique applied during this study is called 'the questionnaire'. It has been analyzed according to the findings of those questionnaires applied to the Turkish language learners in institutions where Turkish language is actively taught.

Key words: Mass media tools, Turkish serials, Turkish, Albania

GİRİŞ

İnsanların bilgileri öğrenme şekillerinde farklılıklar vardır. Bu farklılıklar, insanların bilgiyi öğrenirken uyguladığı etkinliklerde açık bir biçimde görülür. Bu etkinliklerden okuma, dinleme, duyma ve dokunmaları sayabiliriz.

Texas Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre zaman faktörü sabit tutulduğunda hatırlama oranları şu şekildedir; insanlar okuduklarının %10' unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp işittiklerinin %50' sini, söylediklerinin %70' ini, yapıp söylediklerinin %90'mı hatırlamaktadırlar. Bu verilere göre, öğrenmede aktif olan duyu organlarının sayısı arttıkça öğrenmenin kalıcılığı da aynı oranda yükselmektedir. Bu durumda öğrenmede en etkili yöntem öğrenme sırasında aktif halde bulunma; yani yaparak ve yaşayarak öğrenmedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin motivasyonunu artırmak ve derslerden beklenen başarıyı sağlamak için bu duruma yönelik aktiviteler yapılmalıdır.¹

Geleneksel yabancı dil öğretim yöntemleri, dil öğretiminde beklenen başarıyı sağlayamamaktadır. Öğretmen merkezli olan geleneksel sistemlerde öğrenciler genellikle ikinci plandadır. Mustafa Arslan ve Adem Ergin bu konuda şöyle demektedir.: "Öğretmenin, öğrencilerin farklı duyularına yönelik etkinlikler kullanarak ders anlatmaması öğrencilerin yabancı dil derslerine karşı olan ilgisini azaltmaktadır. Öğretmenin ders kitabını ve yazı tahtasını kullanarak gerçekleştirdiği bu öğretim yönteminde öğrenciler belli bir süre sonra motivasyon eksikliği yaşamaktadırlar. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin kalitesini arttırmak ve öğrencileri isteklendirmek için onların mümkün olan tüm uyarıcılarını harekete geçirmek gerekmektedir. Bundan dolayı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak görsel ve işitsel araçlar öğrencilerin görme ve işitme duyularını uyarak öğretimin daha etkili olmasını sağlayacaktır."²

Görsel ve işitsel araçların yabancı dil eğitimdeki etkilerinden dolayı Türk dizileri de yabancı dil olarak Türkçe'yi öğrenmeye çalışanlara büyük fayda sağlamaktadır. Ayrıca Türkçe'yi öğrenmekle kalmayıp kültürel değerlerin de öğrenilmesini ve yaşanılmasını sağlamaktadır.

Türk Dizilerinin Yayınlandığı Ülkelerde Türk Kültürüne Ve Türkçeye Etkisine Genel Bir Bakış

Diziler, seyircilerin televizyon karşısında tükettiği zamanın büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Böylece günlük hayatın birer parçası haline gelmiştir. Bunun yanında insanları hayat tarzlarında, kültürlerinde ve kullandıkları dillerde dizilerin etkileri görülmektedir. Özellikle dizilerin yabancı kaynaklı olup dublajlı veya altyazılı biçiminde ilgili ülkelerde yayınlanması ise üzerinde durulup konuşulması gereken bir hassasiyeti vardır.

Türk dizi ihracatı 2001 yılında "Deli Yürek" in Kazakistan'a satışı ile başlamıştır³. Kazakistan'dan sonra Türk dizilerinin diğer Türk devletlerinde de yayınlanmaya başlamasıyla birlikte balkanlarda da Türk dizileri seyredilmeye başlanmıştır. Türk dizilerinin yayınladığı coğrafyaya ve o coğrafyanın kültürüne göre toplum üzerinde değişik etkileri söz konusudur.

Aşağıda bu etkilerin görüldüğü ülkelerle ilgili bazı bilgileri paylaşmak istiyorum:

Sırbistan: "Türkiye ve Sırbistan arasında son yıllarda yoğunlaşan diplomatik ve ekonomik ilişkiler, Sırbistan halkının Türkiye algısını oldukça olumlu etkiledi ve iki ülke halkı arasındaki kültürel benzerlikleri öne çıkardı. Son on yılda iki ülke arasındaki diplomasi trafiğine, yatırım ve ticari anlaşmalara bakılırsa, Türkiye ile Sırbistan arasındaki ilişkilerin nasıl geliştiğine şahit olunabilir. Yoğun ilişkilerden Sırbistan toplumu da nasibini aldı ve Türkiye,

* Beder Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi

¹ Kırbaş, Hakan (2010). "Verimli ders çalışma teknikleri ve ÖSS"

² Arslan, Mustafa-Ergin, Adem, "Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı", Dil Dergisi, Sayı: 147, Ocak-Şubat-Mart 2010

³ <http://www.milliyet.com.tr/turk-dizileri-brezilya-nin-tahtina-oturuyor/turkiye/sondakika/07.02.2011/1349266/default.htm>

şimdilerde Sırbistan halkının en çok ilgisini çeken ülkeler arasında. Geçen hafta Sırbistan'ın çeşitli gazete ve televizyon kuruluşlarından Türkiye'yi ziyarete gelen bir grup Sırp gazeteci, Türkiye ile Sırbistan arasındaki özellikle kültürel alanda yaşanan yakınlaşma üzerine düşüncelerini aktardı. Gruba Sırbistan'ın başkenti Belgrad'da kurulan Beyza Eğitim Merkezi Müdürü Murat Koç eşlik etti. Beyza Eğitim Merkezi, 2006'dan beri Belgrad'da, çeşitli Avrupa dillerinin yanı sıra ağırlıklı olarak Türkçe öğreten özel bir dil okulu.

Kültürel düzeyde gelişen ilişkiler konusunda en çok bahsedilen mesele Türk dizileri. Türk dizileri yüksek izlenme oranlarıyla uzun zamandır Sırbistan'da popüler. Sırp televizyon kanalı Kopernikus'ta sabah programı sunucusu ve sabah programı editör yardımcısı Tamara Çiroviç, Sırbistan'da 8 farklı kanalda yayımlanmakta olan Türk dizilerinin son zamanlarda, ülkede çok tutulan Brezilya ve Amerikan dizilerini geride bıraktığını ifade ediyor. Sırbistan'da en çok izlenen Türk dizilerinin başında, Türkiye'de de izlenme rekorları kıran "Binbir Gece", "Yaprak Dökümü" ve "Hanımın Çiftliği" geliyor.

Tamara Çiroviç, ülkesinde Türkçe öğreten dil kurslarına yoğun bir ilginin olduğundan bahsediyor ve Türk dizilerinin bu ilginin tetikleyicisi olduğunun altını çiziyor. Çiroviç ayrıca Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde en çok ilgi çeken bölümün Türkoloji bölümü olduğunu ekliyor. Murat Koç, müdürlüğünü yaptığı dil okulunda Türkçenin gördüğü yoğun ilginin Sırbistan'ı yansıttığını iddia etmekle Çiroviç'i destekliyor.

Sırp gazeteciler, Türkiye Kültür ve Turizm Müşavirliği'nin Sırbistan'da Türkiye'yi tanıtmak amaçlı yaptığı kültürel faaliyetler hakkında memnuniyetlerini belirterek, bu tarz aktivitelerin daha fazla yapılması çağrısında bulundular.

Sırbistan Bağımsız Gazeteciler Birliği Başkanı Vukosin Obradovic, Türkiye'ye karşı ülkesinde oluşan dostluk hislerinde dizilerin rolünün abartıldığını düşünüyor. Bir zamanlar Sırbistan'da Amerikan dizilerinin reytinglerde ilk sırada yer aldığını fakat bunun Amerika ve Sırbistan kültürleri arasında herhangi bir yakınlığa yol açmadığını belirten Obradovic, dizilerin rolünün yalnızca, zaten var olan kültürel yakınlıkları sergilemekten ibaret olduğunu düşünüyor. 'Dizi diplomasisi'nin yanında daha kalıcı ve eğitici başka kanallar bulunabileceğini dile getiriyor.'⁴

Sırbistan'daki Belgrad Üniversitesi Türkoloji Bölüm Başkanı Prof. Dr. Mirjana Teodosijeviç de Sırpçada 10 bine yakın Türkçe kelime bulunduğunu belirtti.

Türk atasözlerinin Sırpçada halen çok kullanıldığını, Türkçe sözlüklerde bile bulunmayan kelimelerin kendi dillerinde yaşamaya devam ettiğini ifade eden Teodosijeviç, son zamanlarda Sırbistan'da büyük beğeniyle izlenen "Binbir Gece" dizisinde geçen ve Sırpçada da kullanılan kelimeleri duyan insanların çok şaşırdığını kaydetti.

Teodosijeviç, "Birçok insan, kullandığı kelimenin Türkçe olduğunun farkında bile değil. Ancak bunu dizide duyduğu an önce çok şaşıyor, sonra Türkçeye ilgilenmeye başlıyor. Aslında halkımız Türklerle dilin yanı sıra kültürel olarak da çok benzediğini bu diziler sayesinde gördü. Bu nedenle de Sırbistan'da Türkiye'ye ve Türkçeye ilgi arttı" dedi.

Sırbistan'da daha önceleri Türkler için söylenenlerin gerçek olmadığını yıllarca kendilerinin üniversitede öğrencilerine anlattıklarını ve onlara Türkiye'yi sevdiklerini ifade eden Teodosijeviç, "Şimdi ise bu diziler sayesinde halkın büyük kısmı, Türkiye'yi yakından tanıma fırsatı buluyor. Kafasındaki ön yargılar bu şekilde yok oluyor" diye konuştu.⁵

Bosna Hersek: "Türk dizilerinin bölge ülkelerinde yayımlanmaya başlaması, en fazla Türkçeye olan ilgiyi artırdı. Daha önce aile büyüklerinin kullandıkları Türkçe kelimeleri dizilerde duyan genç izleyiciler, unutulmaya yüz tutan kelimeleri yeniden hatırlamaya ve kullanmaya başladı.

Türk dizilerinin Türkçeye etkisi, bölge ülkelerinde eski Yugoslavya döneminden bu yana varlığını sürdüren Türkoloji bölümlerindeki öğretim üyelerini de mutlu etti. Yıllardır güç şartlarda öğrencilerine Türkçe ve Türk kültürünü öğretmeye çalışan Türkoloji öğretim üyeleri, Türk dizileri sayesinde işlerinin daha da kolaylaştığını kaydetti.

⁴ http://www.zaman.com.tr/pazar_diziler-ve-diplomatik-yakinlik-sirbistanda-turkiyeye-ilgiyi-artirdi_1209866.html

⁵ <http://gundem.bugun.com.tr/unutulan-turkce-kelimeler-dizilerde-haberi/135821>

Saraybosna Devlet Üniversitesi Türkoloji Bölüm Başkanı Prof. Dr. Kerima Filan, başta Bosna-Hersek olmak üzere birçok Balkan ülkesinde Türk dizilerine olan ilginin kendilerini de çok memnun ettiğini belirterek, halkın diziler hakkındaki izlenimlerinin çok olumlu olduğunu vurguladı.

Uzun yıllardır Türkçeyle ilgilendiğini ve üniversitede Türkçe dersleri verdiğini belirten Filan, "Çevremdeki herkes, Binbir Gece'yi izlediklerini, çok güzel bulduklarını bana söylüyor. Bunu benimle paylaşma ihtiyacı hissediyor. Dizideki İstanbul karelerini izlemeyi herkes çok seviyor, dizi oyuncuları, ortamları çok güzel ve en önemlisi karakterler arasındaki insani ilişkiler çok iyi kurgulanmış. Ayrıca aile arasındaki ilişkiler de en çok ilgi topluyor" dedi.

Diziler sayesinde, Türkoloji'de okuyan öğrencilerin Boşnakça'ya yerleşen kelimeleri gördükçe çok mutlu olduklarını anlatan Filan şöyle konuştu: "Dilimizde de kullanılan 'merhaba', 'iyi akşamlar', 'iyi sabahlar' ifadelerini dizi oyuncularında duymak halkımız için mutluluk verici. Türkçeyi ilk defa dinleme imkanı bulanlar ise dilin çok melodik, güzel olduğunu, kulağa hoş geldiğini söylüyor. Böyle diziler Türkçeye ve Türkoloji bölümüne ilginin artışı için de sebep olabilir. Çünkü dizideki hayat, yaşam kültürü bir bütün olarak sunuluyor. Yabancı bir dilin, edebiyatın, tarihin de insanların ilgisini çekmesi için, öncelikle o ülkenin yaşam kültürü halkın ilgisini çekmeli.

Bir Türkolog olarak benim ve meslektaşlarımın bilimsel anlamda yaptıklarımız, çevirilerimiz daha küçük bir kitleye hitap ediyor. Ancak bu dizilerle birlikte biz akademisyenlerin yaptıkları çalışmalara daha fazla kesimlerden ilgi gelecek. Ben Ahmet Hamdi Tanpınar'dan, Fuzuli'den bir kitap çevirdiğimde daha önce belli bir kesim okuyordu, ama bu tür dizilerle Türkçe eserlere okuyucunun ilgisi de artacak. Bu dizileri, Türk insanının, kültürünün daha yakından tanınması için oldukça önemli buluyorum."

Filan, eski destanlar, masallar ve hikayeleri taradıklarını Türkçeden Boşnakça ve Sırpçaya geçmiş 8-10 bin kelime tespit ettiklerini de belirterek, "Ancak bu kelimelerin bir kısmı kullanılmadığı, bir kısmı da günümüzdeki ihtiyacı karşılamadığı için yerlerini başka terimlere bıraktı. 'Yastık', 'saat', 'yorgan', 'kaşık' gibi kelimeleri ise hala kullanıyoruz. Annem 'duvar' derdi, ama artık kimse bunu kullanmıyor. Babam 'zaman' kelimesini çok kullanırdı. Fakat zamanla yaşam tarzı bu kelimeleri unutturdu. Ancak dizilerle birlikte eski kelimeler yeniden hatırlanıyor. Bazı kişilerin, dizide Türkçe kelimeleri duyup hatırladıklarını söylediklerine, 'Bizim dilimizde de eskiden bu kelimeyi kullanıyorduk' dediklerine tanık oluyorum. Bu diziler bizim 'dil' olarak geçmişle kopmaya başlayan bağlarımızın, unutulmaya yüz tutan kelimelerin hafızalarımızda yeniden canlanmasına katkı sağladı" diye konuştu.⁶

Makedonya, Kosova, Hırvatistan: "Türk dizileri sayesinde Balkanlar'da cep telefonları Türkçe müzik çalıyor, her ülkede Türkçe konuşuluyor.

"Kurtlar Vadisi", "Yaprak Dökümü", "Binbir Gece" gibi dizilerle popülerite kazanmaya başlayan Türk dizileri, son günlerde zirve yaptı. Bosna-Hersek, Sırbistan, Makedonya, Kosova ve Hırvatistan gibi ülkelerde son yıllarda gösterilmeye başlayan Türk dizileri, dini, ırkı farklı olan, birçok konuda birbirleriyle anlaşamayan milletleri ekran başında buluşturmayı başardı. Bölge ülkelerinde gündelik hayatı derinden etkileyen Türk dizileri, artık halkın ve siyasetçilerin en çok konuştuğu konuların başında gelmeye başladı. Türk dizilerinde rol alan oyuncular Balkan ülkelerinde ün sahibi, dizilerin müzikleri ise cep telefonlarında en fazla kullanılan müzik oldu. Türkçe sözler ise Balkanlar'da günlük yaşamın bir parçası haline geldi.

Balkan kökenli sosyolog ve televizyonlarcılar Türk dizilerinin etkilerini şu sözlerle anlattı: "Diziler sayesinde Türkiye'ye ve İslam dünyasına yönelik birçok ön yargı ortadan kalktı. Sokaklarda Hoşgeldin, Estağfirullah, Tövbe Ya Rabbi' gibi sözler duyuluyor. Türk dizilerini Balkanlar'da ortalama iki milyon kişi izliyor. Bu bir rekor."⁷

Arnavutluk

1. Arnavutluk'ta Yayımlanan Türk Dizilerinin Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen İlköğretim Öğrencilerine Etkisi

Arnavutluk'ta ilköğretim öğrencilerinin Türkçe ile tanışması Türk dizileri ve Türk okulları ile başlar. Türk okullarında Türkçe dersleri yedinci sınıftan itibaren verilmektedir.

⁶ <http://gundem.bugun.com.tr/unutulan-turkce-kelimeler-dizilerde-haberi/135821>

⁷ http://televizyongazetesi.com/turk-dizileri-balkanlarda-buyuk-iz-birakti!_6_61181#.UoRf7uL5T1U

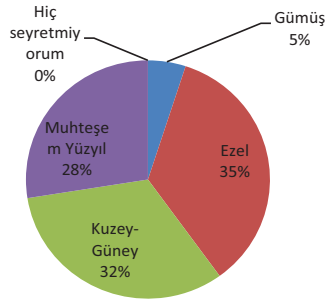
Bunun yanı sıra Türk kültür merkezlerinde, Türk okullarında ve dil kurslarında Türkçe dersleri verilmektedir.

İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçeye olan bakış açılarını ve Türkçe öğrenmek isteklerini tespit etmek için Türk dizileri üzerinden küçük bir anket çalışması yapılmıştır. Bu anket çalışması ile dizilerin kendilerinde bıraktığı etkiyi görmek amaçlanmıştır.

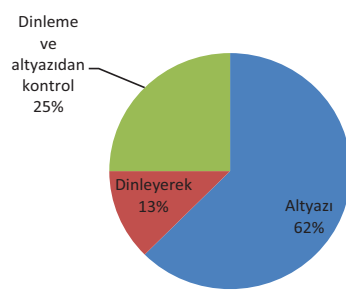
- 1- Hangi Türk dizilerini seyrediyorsunuz veya seyrettiniz?
a) Gümüş b) Ezel c) Kuzey-Güney d) Muhteşem yüzyıl e) Hiç seyretmiyorum
- 2- Dizileri alt yazıdan mı dinleyerek mi anlıyorsunuz?
a) Altyazı b) Dinleyerek c) Dinleme ve altyazıdan kontrol
- 3- Türk dizilerini seyretme amacınız nedir?
a) Türkçe öğrenmek b) Anlatılan konu ilgimi çektiği için c) Türkiye'yi ve Türk kültürünü merak ettiğim için
- 4- Dizilerin Türkçe öğrenmenize yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
- 5- Aşağıdaki kelimelerden hangilerini dizilerden öğrendiniz?
1) Merhaba 2) Nasılsın? 3) Çok güzel 4) Seni seviyorum 5) Gel 6) Git
7) Yeğen 8) Diğerleri
- 6- Dizi seyretmenizin Türkçe'ye olan ilginizi arttırdığını düşünüyor musunuz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
- 7- Diziden öğrendiğiniz kelimelerden günlük hayatta kullandıklarınız var mı?
a) Evet b) Hayır
- 8-Bundan sonra da Türk dizileri seyretmeyi düşünür müsünüz?
a) Evet b) Hayır c) Fikrim yok
- 9-Türk dizileri sizin için Türkiye ve Türk kültürü hakkında nasıl bir kanaat uyandırdı?
a) Olumlu b) Olumsuz c) Fikrim yok

Yukarıdaki ankete kırk ilköğretim öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerden yirmisi kız öğrenci-yirmisi erkek öğrencidir. Sorulara verilen cevapların yüzdelik dağılımları aşağıdaki gibidir.

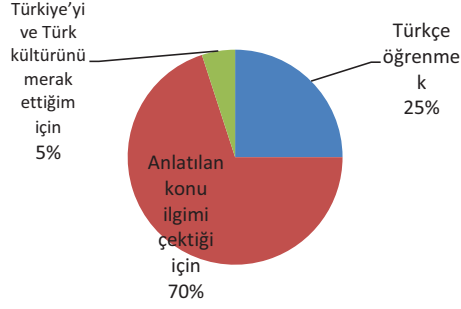
1- Hangi Türk dizilerini seyrediyorsunuz veya seyrettiniz?



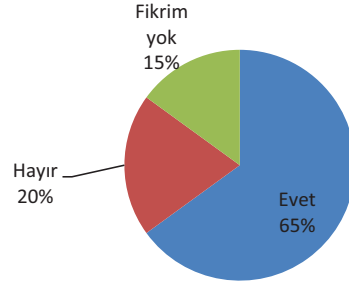
2- Dizileri alt yazıdan mı dinleyerek mi anlıyorsunuz?



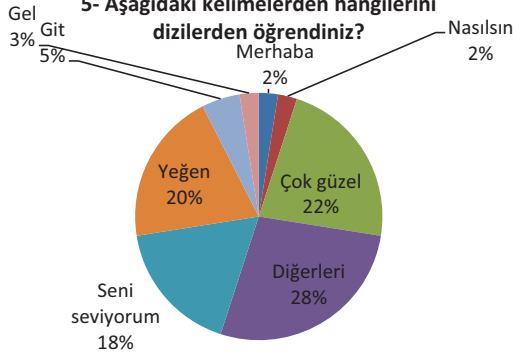
3- Türk dizilerini seyretme amacınız nedir?



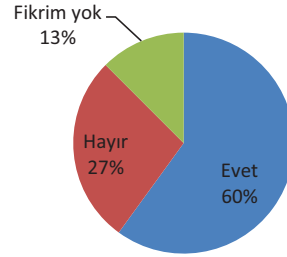
4- Dizilerin Türkçe öğrenmenize yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?



5- Aşağıdaki kelimelerden hangilerini dizilerden öğrendiniz?



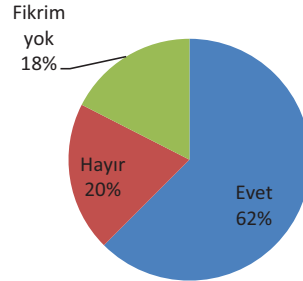
6- Dizi seyretmenizin Türkçe'ye olan ilginizi arttırdığını düşünüyor musunuz?



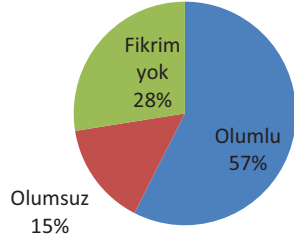
7- Diziden öğrendiğiniz kelimelerden günlük hayatta kullandıklarınız var mı?



8- Bundan sonra da Türk dizileri seyretmeyi düşünür müsünüz?



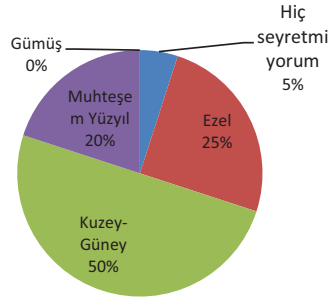
9- Türk dizileri sizin için Türkiye ve Türk kültürü hakkında nasıl bir kanaat uyandırdı?



2. Arnavutluk'ta Yayınlanan Türk Dizilerinin Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Lise Öğrencilerine Etkisi

Lise öğrencilerine uygulanan ankete kırk öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerin yirmi beşi kız – on beşi erkek öğrencidir. Anketi yapan öğrenciler Türk kolejlerinde eğitim görmekteler.

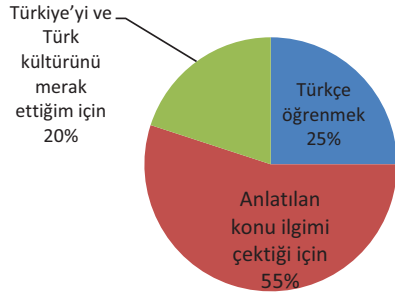
1- Hangi Türk dizilerini seyrediyorsunuz veya seyrettiniz?



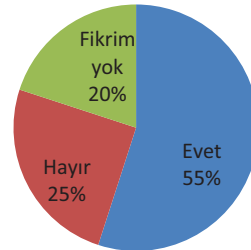
2- Dizileri alt yazıdan mı dinleyerek mi anlıyorsunuz?



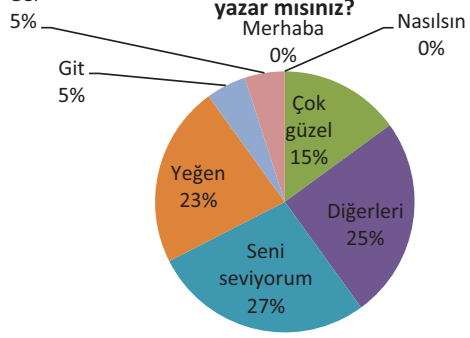
3- Türk dizilerini seyretme amacınız nedir?



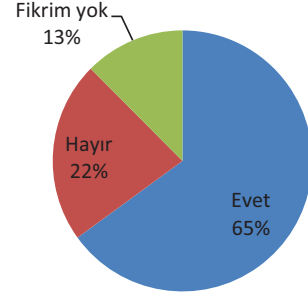
4- Dizilerin Türkçe öğrenmenize yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?



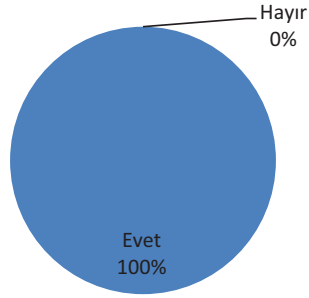
5- Dizilerden öğrendiğiniz Türkçe kelimeleri



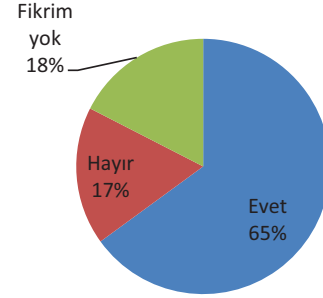
6- Dizi seyretmenizin Türkçe'ye olan ilginizi arttırdığını düşünüyor musunuz?



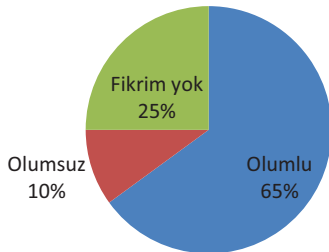
7- Diziden öğrendiğiniz kelimelerden günlük hayatta kullandıklarınız var mı?



8- Bundan sonra da Türk dizileri seymeyi düşünür müsünüz?



9- Türk dizileri sizin için Türkiye ve Türk kültürü hakkında nasıl bir kanaat uyandırdı?

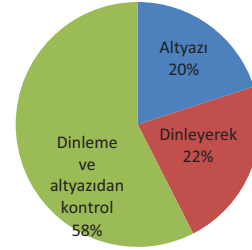


3. Arnavutluk'ta Yayınlanan Türk Dizilerinin Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Üniversite Öğrencilerine Etkisi

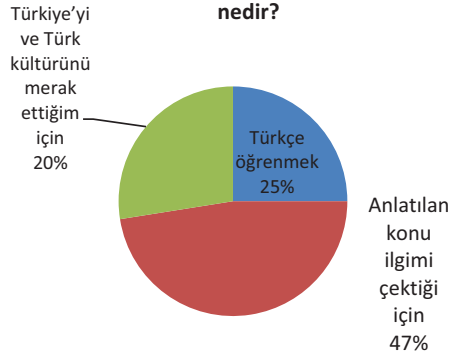
Anket, üniversite öğrencilerinden kırkına yapılmıştır. Öğrencilerden on sekizi erkek yirmi ikisi kız öğrencidir. Üniversite öğrencilerine uygulanan anketin sonuçları incelendiğinde karşımıza ilköğretim ve lise öğrencilerinden farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe'ye bakış açıları üniversite sonrası getireceği faydalar üzerinedir. Yani ekonomik ve kariyer boyutlu. Anket uygulanan öğrenciler ya türk okulları mezunlarından ya da Türkçe dil kursu görenlerden seçilmiştir.



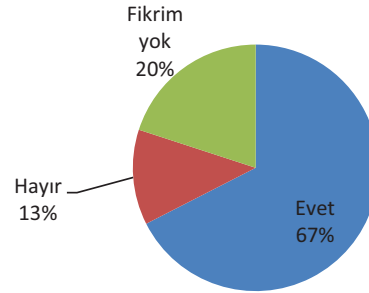
2- Dizileri alt yazıdan mı dinleyerek mi anlıyorsunuz?

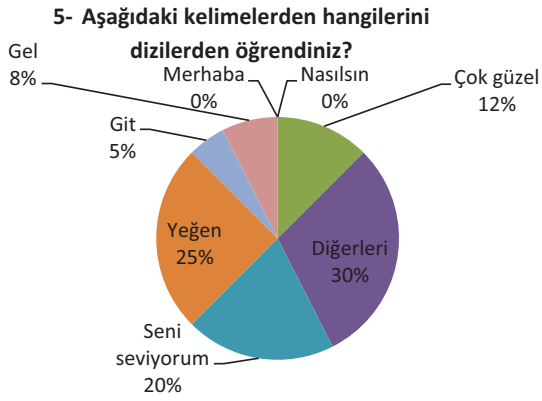


3- Türk dizilerini seyretme amacınız nedir?

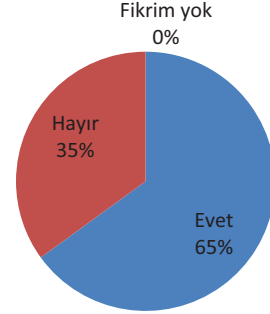


4- Dizilerin Türkçe öğrenmenize yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?

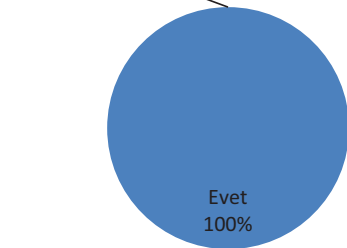




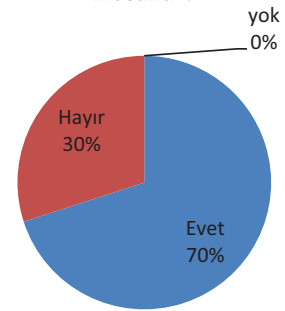
6- Dizi seyretmenizin Türkçe'ye olan ilginizi arttırdığını düşünüyor musunuz?



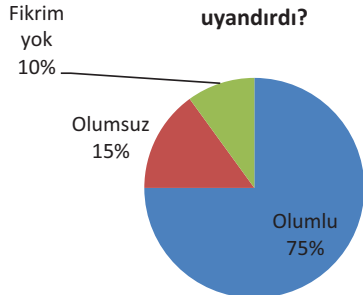
7- Diziden öğrendiğiniz kelimelerden günlük hayatta kullandıklarınız var mı?



8- Bundan sonra da Türk dizileri seyretmeyi düşünür müsünüz?



9- Türk dizileri sizin için Türkiye ve Türk kültürü hakkında nasıl bir kanaat uyandırdı?



DEĞERLENDİRME

- 1- İlköğretim öğrencilerinin Türkçeye olan ilgisi ile liselilerin ve üniversitelilerin ilgisinde ergenlikten ve gereksinim farklılıklarından dolayı değişiklikler ortaya çıkmıştır.
- 2- İlköğretim öğrencilerinde yeni ve farklı bir dil öğrenme heyecanıyla Türkçeye karşı ilgi düzeyleri yüksek. Lise öğrencilerinde bu durum biraz orta dereceye doğru kayarken üniversiteli öğrencilerde ise realist yaklaşım ön plana çıkmaktadır. Realist yaklaşımdan kastedilen Türkçeye ilginin ekonomik kazanım ve kariyer sahibi olma boyutudur.
- 3- Okullarda ve kurs merkezlerinde verilen Türkçe derslerinin pratik olarak devamını diziler sayesinde olmaktadır. Altyazılı olarak verilmesi öğrencinin hem görsel hem de işitsel yönden kendini test etmesini sağlamaktadır.
- 4- Arnavutluk'ta bulunan Türk şirketlerde ve okullarda Türkçe bilmenin işe girmede çok büyük bir referans olması Türkçe öğrenmeye teşvik ettiği ve bunun da dizilerin takip edilerek Türkçe öğrenilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.
- 5- Arnavutluk'un en büyük ve güçlü televizyon kanallarından ikisinin Türk dizilerini yayınlaması ister istemez Türkçeye ilgiyi çekmektedir. İzleyicilerin dikkati çeken bu durum Türkçenin medyadaki konumunu güçlendirmektedir.
- 6- Türk dizilerinde kullanılan kelimelerin okullardaki ve kurs merkezlerindeki Türkçe öğretmenlerine veya çalıştığı kurumda Türkçe bilen birine sorularak öğrenilmeye çalışılması diziler sayesinde Türkçe'ye olan ilgiyi göstermektedir.
- 7- Dizilerin insanlar üzerinde bıraktığı olumlu etki sayesinde üniversitelere giriş imtihanında Türkçe seçmeli sınavlardan biri olarak kabul edilmekle beraber bazı özel üniversitelerin programına seçmeli Türkçe dersleri konulmuştur.
- 8- Çocuklara dizi oyuncularının isimlerinin verilmesi de yabancı birinin Türkçeye olan ilgisini çok güzel ifade etmektedir.
- 9- Başkentteki Tiran Üniversitesi'nde bulunan Türkoloji bölümünde okuyan öğrencilerin dizilerin ülkeye gelmesi ve izlenme oranının fazla olmasıyla televizyonlarda tercümanlık yaparak para kazanmaya başlaması da Türkçeye olan ilgiyi arttırmaktadır.
- 10- Türkçeye karşı zor, kaba ve gereksiz bir dil gibi önyargısı olan öğrencilerin diziler vasıtasıyla önyargıları da kırılmıştır.
- 11- Ülkenin jeopolitik konumundan dolayı gelişmiş Avrupa ülkelerine yakın olması nedeniyle (özellikle de İtalya'ya) genç nüfusun yüzünün oraya döndüğü bir ortamda Türk dizileri kendini kabul ettirebilmekte ve bir anlamda tarihi bağlarımızı yeniden canlandırmaya çalışmaktadır.
- 12- Dizi oyuncularının kullandıkları dil ve üslup ile senaryo, mekan ve şahıslar izleyicilerin diğer Türk dizilerini de takip etmesini sağlamaktadır.
- 13- Türk dizileri Arnavutluk'ta Türk kültürünü ve dilini olumlu yönde etkilediği ortaya çıkmaktadır. Normalde diziler yayınlanmadan önce Türkiye ve Türk insanı hakkında yanlış bilinen birçok bilgi mevcuttu. Türkiye'nin modern bir ülke olmadığı, insanların arapça konuştuğu hatta arap olduğu algısı insanların zihinlerinde yer etmişken diziler sayesinde bu algının çok hızlı biçimde değiştiği anlaşılmaktadır.
- 14- Türkçe ve Arnavutça yaklaşık üç bin ortak kelime bulunmasına rağmen aradan geçen uzun yıllar bu kelimelerin Arnavut insanı tarafından kullanılmayarak unutulmaya yüz tutacağı bir zamanda diziler sayesinde yeniden canlılık kazanarak bir Türk ile karşılaşıldığında kullanılmaya başlanması dizilerin olumlu etkilerinden bir diğeridir.
- 15- Dizilerde gösterilen şehirlerin, mekanların ve oyuncuların elbiseleri, takıları Arnavutlar üzerinde olumlu etki bırakarak dizilerde gösterilen yerlere gitmek ve dizi oyuncularının elbiselerinden, takılarından almak istedikleri de tespit edilmiştir.

SONUÇ

Günümüzün teknolojik imkanlarından faydalanarak yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesinde görsellik ve işitsellik yönünde çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temaları kavratmak ve temalar işlenirken de öğrencinin motivasyonunu arttırmak için görsel ve işitsel materyalleri kullanmak öğrenmeyi daha etkili ve hızlı yapmaktadır. Günümüz teknolojik çağında görselliği ve işitselliği kullanmadan yabancı dil öğretmeye yönelik metotları kullanmak işimizi zorlaştırmaktadır. İster istemez bu yöndeki gereksinimi diziler karşılamaktadır. Klasik eğitim anlayışının halen mevcut olduğu ve bu konudaki fikirlerde değişimin yavaş yavaş ilerlediği günümüzde dil öğretiminin daha etkili ve çabuk yapılabileceğini diziler bizlere göstermektedir. Bundan dolayıdır ki yabancı dil olarak Türkçenin öğretilmesinde iletişim araçlarından en iyi şekilde faydalanmak gerekiyor.

Dizilerin hem kültür hem de dil öğretme yönünden etkili olduğunu unutmamakla beraber dizi oyuncularının, senaristlerin ve yapımcıların bilmeden üstlendikleri dil-kültür elçisi sorumluluğunu hatırlarından çıkarmayıp buna göre hareket etmeleri gerektiğinin bilincini taşımalarıdır.

KAYNAKÇA

- 1- Kırbaş, Hakan (2010). "Verimli ders çalışma teknikleri ve ÖSS".
- 2- Arslan, Mustafa-Ergin, Adem Dil Dergisi • Sayı: 147 • Ocak-Şubat-Mart 2010 'Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı'
- 3- <http://www.milliyet.com.tr/turk-dizileri-brezilya-nin-tahtina-oturuyor/turkiye/sondakika/07.02.2011/1349266/default.htm>
- 4- http://www.zaman.com.tr/pazar_diziler-ve-diplomatik-yakinlik-sirbistanda-turkiyeye-ilgiyi-artirdi_1209866.html
- 5- <http://gundem.bugun.com.tr/unutulan-turkce-kelimeler-dizilerde-haberi/135821>
- 6- http://televizyongazetesi.com/turk-dizileri-balkanlarda-buyuk-iz-birakti!_6_61181#.UoRf7uL5T1U